تەنها ماچێکی خۆبەخۆ، یان ستانداردە بەسەرچووەکانی پیاوسالاری؟.. شیرین عەبدوڵا

پرسی هەراسانکردن و توندوتیژی بەرامبەر بە ژنان لە هاوینی ئەمساڵدا (٢٠٢٣) جارێکی دیکە هاتە ئاراوە، ئەویش لە ئەنجامی چەند دیمەنێکی تەواو ڕاچڵەکێنەر، کە لەوانەیە زۆر کەس لە گەرمەی خۆشی ڕووداوەکەدا پشتگوێی خستبێت، کە هەڵسوکەوتی سەرۆکی فیدراسیۆنی تۆپی پێی ئیسپانیا، (لویس ڕوبیالێس) بوو، لە کاتی مەراسیمی دابەشکردنی میدالیاکاندا، پاش سەرکەوتنی تیپی پێی ئیسپانیا بەسەر ئینگلتەرا لە پاڵەوانێتی مۆندیاڵی تۆپی پێی جیهانی ژنان، کە لە (٢٠)ی ئاب لە ئوسترالیا بەڕێوەچوو.

لە کاتێکدا یاریزانەکانی ئیسپانیا هێشتا مانا و گرنگیی ئەو دەستکەوتە پیشەییە گەورەیەی خۆیانیان کە چەند ساتێک لەوەوبەر بەدەست هێنابوو، استیعاب نەکردبوو، ئەوانیش و ملیۆنەها کەس لە سەرانسەری جیهان تووشی شۆک بوون، بەهۆی ڕەفتارە قێزەونەکانی لویس ڕوبیالێس بەرامبەر بە یاریزانانی ئەو تیپە. ڕوبیاڵیس لە پەخشی ڕاستەوخۆدا، دەبینرا جارێک بە توندی لە باوەشیان دەگرێت و ئینجا یەکەکیان بە شێوەیەکی بە هێز لەسەر شانی بەرز دەکاتەوە، و پاشان بە سەر سوڕماوی دەیبینین، کە بە توندی (جێنیفر هێرمۆسۆ) لە باوەش دەگرێت و بە زۆر ماچێکی دەمی دەکات لەکاتێکدا بە توندی سەری لەبەینی هەردوو دەستیدا گرتووە و بە شێوەیەک بەرەو لای خۆی ڕادەکێشێت کە بواری خۆ ڕزگارکردنی نیە. هەروەها ڕوبیالێس لە کلیپێکی کەدا بینرا کە ئەندامی نێرینەی خۆی دەگرێت وەک نیشانەی تەحەداکردن دژی تیپی بەرامبەر.

زۆر نائومێدکەر بوو کە هەڵسوکەوتەکانی ڕوبیالێس سایەی بە سەر یاریەکەدا پۆشی، لەجیاتی ئەوەی سەرنج بە ئەم دەستکەوتە مێژووییە و ئەو پلەیە بەرزەی پیشەگەری و لێهاتووییەی یاریزانەکان لەو یاریەدا نیشانیاندا ڕابکێشن، هەموو میدیاکان سەرنجیان چووە سەر پرسی ماچەکە، سەرەڕای ئەوەی کە هەموو ڕەفتارەکانی ڕوبیاڵیس قێزەون و قبوڵنەکراو بوون.

لەوەش خراپتر ئەوەبوو کە کەسەکە لێرەدا کۆتایی نەهات، بەڵکو لە ڕۆژان و هەفتەکانی دوای یاریەکە هەڵمەتێکی میدیایی ناشیرین و توند لە دژی هێرمۆسۆ بەرپا کرا کە بە درۆزن و پیلانگێڕ و هەوڵدان

بۆ تێكدانی ناوبانگی سەرۆكەكەی و هتد تۆمەتبارکرا.
بەڵام ئەوەی ئومیدبەخش بوو ئەو كەمپێنە جیهانییە بوو كە بۆ پشتگیری کردن لە جێنیفەر هێرمۆسۆ و هاوڕێیانی بە ڕێخرا و لەسەر ئاستی جیهانیش دیبەیتێکی فراوانی درووست کرد و بە تایبەتی تیشکی خستە سەر كێشەی توندوتیژی و نایەکسانی ژنان و ئیستغلال کردنی پێگەیی دەسەڵات بەرامبەر ژنانی کارمەند.
جیهانێکی نا ئاسوودە بۆ ژن:
ئەوەی لە ڕۆژی مۆندیالی ئوسترالیا ڕوویدا ن□ □وداوێکی سادە بوو و نە ڕەفتارێکی هەڵەی سەرۆکی فیدراسیۆنی تۆپی پێی ئیسپانیا و تەنانەت دامەزراوەی بەد ناوبانگی فیفا بوو، بەڵکو ئەم □وداوە بیرخستنەوەیەکی ترسناک بوو بۆ هەموو ژنان و ئازادیخوازان، كە كۆمەڵگای ئەمڕۆ شوێنێکی ئاسوودە نییە بۆ ژن، ك□ ن□ پەرستییە باوەکانی پیاوسالاری ڕەگ و ڕیشەی قووڵیان لە كۆمەڵگاکانی ئێمەدا داکوتاوە. هەر جارێك ژن هەنگاوێك بەرەو پێشەوە دەنێت، تێڕوانینی پلە نزمیی كۆمەڵگای پیاوسالاری بە بیر دێنرێتەوە، كە ئەو موڵکی پیاوە و سەرکەوتنەکانی سەرکەوتنەکانی ئەون، و سەرەڕای لێهاتوویی لە بوارەكەیدا، هەڵسەنگاندنەكەی تەنها لەسەر بنەمای ستانداردەکانی جوانی و مێینەیی دامەزراوە. هەرچەندە لێرە و لەوێ لە هەندێك وڵاتدا دەستکەوتی بەشەکی بەدەست هاتووە، بەڵام هێشتا هەنگاوی گەورەمان ماوە كە دەبێت بیبڕین بۆ ئەوەی یەکسانی بەدەست بهـێنین.
ئەوەی لە بیستی مانگی ئابدا ڕوویدا، □وداوێکی ناوازە نییە، بەڵکو یەكێكە لەو پێشێلکاریانەی كە ڕۆژانە ژنان لە بوارە جیاوازەکانی ژیان□دا ڕووبەڕووی دەبنەوە، لەوانەش لە شوێنی کارەکانیان و لەسەر دەستی خاوەنکارەکانی خاوەن دەسەڵات و كۆنترۆڵ، بەڵام جیاوازییەكە ئەوەبوو كە ئەمجارەیان □وداوەكە ڕاستەوخۆ و بە لایف ت□مار کراوە هەموو جیهان بینیویەتی، چۆن تەواوی پرۆسەی دەستدرێژی سێکسی ڕوودەدات، ڕاستەوخۆ لەسەر شاشە و هەموو پلاتفۆرمەکان پەخش کرا.
ئەمەش پرسیارێك دێنێتە ئاراوە: ئەگەر کارەکان لە ئاشکرادا بەم شێوەیە بن، ئایا لە پشت پەردەوە، دوور لە کامێراکان دەبێت چی ڕووبدات؟
ئەگەر ئەمە ل□ نێو گروپێکی نوخبە و پیشەگەردا ڕوودەدات، وەك یاریزانانی تۆپی پێی مێینە، كە لە پێگەی كۆمەڵایەتی و سەرنجی ژمارەیەکی زۆر لە بینەران بەهرەمەندن و تاڕادەیەك ئاسانە بۆیان كە كەیسەکانیان بخەنە بەردەم ڕای گشتی و دادگاکان، بە هۆی ناوبانگ و توانای دارایی، ب□ بەراورد بەو ملیۆنەها ژنەی كە ڕۆژانە

بەرکەوتەی ئەم جۆرە هەراسانکردنانەن لە جیهاندا، دۆخەکە چۆنە لەو شوێنانەی کەمتر بەرکەوتەی سەرنجدانن، لە دامەزراوە و ئۆفیسە گشتی و تایبەتەکاندا، یان کارگەکان، فرۆشگا، کێڵگە و هتد، لەلایەن خاوەنکارەکانەوە کە دەسەڵاتیان هەیە؟

کاردانەوەی ڕوبیالیس ڕێک وەک کاردانەوەی هەراسانکەرێک بوو، هەرکەسێک تەحەدای بکات بە گەمژە، بێعەقڵ، یان ڕقاوی و پیلانگێڕی تۆمەتبار دەکات، ئەمە جگە لەوەی گرنگی ڕووداوەکە بچووک دەکاتەوە و قوربانییەکە و ئەوانی دیکەش بە شێواندنی ناوبانگ و تیرۆرکردنی کارەکتەری تۆمەتبار دەکات. ئەمانە هەمووی بەشێکن لە یاریپێکردن بە هەستی قوربانییەکە لەلایەن هێرشبەرەوە و دروستکردنی گومان لەخۆی و ترساندنی هەموو ئەو کەسانەی کە بەرگری لێدەکەن.

دەوترێت کە کاردانەوەی هێرمۆسۆ کاتێک دوای ڕووداوەکە پێکەنی وەک بەڵگەیەک لە دژی بەکارهێنراوە، و ئەمەش بەشێکە لە پیاوسالاری باو، کە ژنەکە بە “قبووڵکردنی” توندوتیژی تۆمەتبار دەکات، بەڵام بۆ هەمووان ئاشکرایە کە ژن زۆر جار ناچارە هەوڵی ئاسانکردنەوەی دۆخەکە بدات بۆ ئەوەی لە چڕی شەرمەزاری و دروستبوونی جەنجاڵی ڕزگاری بێت. ب□ تایبەت ئەگەر کەیسەکە پەیوەندی بە پیاوێکی پلەدار و خاوەن پێگەی کۆمەڵایەتییەوە هەبێت.

لە کەیسی هێرمۆسۆشدا، لە کاتێکدا کە چاوی هەموو جیهان لەسەر ئەو و هاوتیمەکانی بوو، زۆر زەحمەتە پیاوێکی خاوەن دەسەڵات و کۆنترۆڵێکی گەورە و دامەزراوەیەکی زەبەلاحی وەک فیفا لەو ساتانەدا تاوانبار بکرێت. قوربانیان بە باشی ڕادەی ئەو بەرگرییە کۆمەڵایەتی و دامەزراوەییەی کە پیاوە کاریگەرەکان هەیانە دەزانن، وە ڕادەی ئاستەنگە یاسایی و کۆمەڵایەتییەکان و چڕی لێکۆڵینەوەکان، سەرەڕای ئەوەی کە دەسەڵاتی دادوەری و ڕای گشتی زۆرجار لایەنگری پیاوان دەگرن، وە تەنانەت لێدوانەکانی ئەوانیش بە جددی وەرناگرن، و بەرپرسیارێتی هێنانی بەڵگەی پێویست بۆیان دەخەنە ئەستۆی خۆیان. بەهۆی توانا دارایی و کاریگەرییە کۆمەڵایەتییەکانیانەوە، ئاسانە بۆ دەستدرێژکاران کە قوربانییەکە بە تۆمەتی زڕاندنی ناوبانگ یان شتێکی تر دادگایی بکەن. هەموو ئەمانە دەبنە هۆکاری بێدەنگکردنی قوربانیانی.

پیاوسالاری ڕەگی قووڵ داکوتاوە، بەڵام گۆڕانکاریی بەڕێوەیە و بەری پێ ناگیرێ!

هاتنە ناوەوەی ژنان بۆ بواری وەرزش و یارییە جیهانییەکان خۆی لە خۆیدا دەستکەوت و هەنگاوێکە بۆ لابردنی ئاستەنگەکانی بەردەمیان بۆ دەربڕینی تواناکانی خۆیان و گەیشتن بە داهێنەری و پێگەی کۆمەڵایەتی خۆیان لە کۆمەڵگەدا. و ئاشکرایە ڕزگاربوونی ژن لە شەو

و ڕۆژێکدا ڕوونادات، و ئەمە پرۆسەیەکی بەردەوامە. تەنها گەیشتنی ژن بە ناو بوارێکی دیاریکراو بەو مانایە نییە کە هەموو ئەو بەربەستانەی ڕووبەڕووی دەبنەوە لاچوون، بۆیە پێویستە هەموو دیاردە کۆنەپەرستانە و پیاوسالارییەکان دەستنیشان بکرێت و بهێنرێتە ڕووکەش بە مەبەستی پەرەپێدان بە ئاستی هۆشیاری کۆمەڵگا سەبارەت بەم بابەتانە و لابردنی ئاسەواری فۆرمە پیاوسالارییە چەسپاوەکان لە هەر شوێنێک کە هەبن.
وەک دەزانین واقیعی ژنان لە عێراق و وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە گشتی دوورە لە بارودۆخی ژنان لە وڵاتانی ڕۆژئاوا، لێرە ژنان لەژێر هەژموونی تەواوی عەقڵییەتی پیاوسالارانەدا ژیان بەسەر دەبەن بە پاڵپشتی سیستەمە کۆنەپەرست و ستەمکارەکان کە تیایاندا پلە ژێرەوەیی ژنان و چەوساندنەوەیان لە یاساکانی دەوڵەتدا چەسپێنراوە. لەگەڵ ئەمەشدا، بەدەستهێنانی هەر پلەیەک لە دەستکەوت بۆ ژنان لە هەر سووچێکی جیهان بەشدار دەبێت لە بەرزکردنەوەی ئاستی چاوەڕوانییەکانمان و هەنگاوێک بەرەو بەدەستهێنانی یەکسانی.
یەک شتی گرنگ کە لە ئاکامی ڕەفتارەکانی ڕوبیالیسەوە هاتە ئاراوە ئەوەبوو کە لە ماوەی چەند چرکەیەکدا پرسی توندوتیژی دژی ژنانی دووبارە گەیاندە سەرنجی هەموو جیهان، وە سەلماندی کە گۆڕانکاری دەستی پێکردوە.
لە پاش ئەمڕۆ، و لە پاشخانی بزوتنەوە جیهانییەکانی وەک (می توو- Me too- منیش)ی (٢٠١٧)، هۆشیارییەکی نوێ لە ئارادایە کە توندوتیژی سێکسی چییە و چۆن دەناسرێتەوە و وەک “خراپەیەکی پێویست” قبووڵ نەکرێت و پەردەی لەسەر دانەخرێت. ئێستا جیهان دەزانێت کە هەنگاوەکانی ژن بەرەو گەیشتن بە یەکسانی بەردەوامە و ناوەستێت و ئەوەی پێشتر لای خەڵک “ئاسایی” دەبینرا، یان پشتگوێ دەخرا، چیتر وا نەماوە.
بەڵام گەیشتن بە یەکسانی بۆ ژنان بە دابڕاو لە هەموو گروپە چەوساوەکانی تری کۆمەڵگا ڕوونادات. ئێستا، لە کاتێکدا ئێمە لە جەرگەی چەندین قەیرانی جیهانیداین، لەوانە ئاسەواری پەتای کۆرۆنا، شەڕەکان، کارەساتەکانی کەشوهەوا، قەیرانە ئابوورییەکان، قەیرانی گرانی، و سەرلەنوێ گرنگیدان بە نایەکسانی ئابووری و کۆمەڵایەتی کە لە ئەنجامی سیاسەتە نیولیبراڵییەکان خراپتر بوون، پرسی گەیشتن بە یەکسانی بە هەموو فۆرمەکانییەوە بووەتە بابەتێکی بەپەلە کە ناتوانرێت دوابخرێت. ئیتر ناکرێ پرسی کەمکردنەوەی هەژاری، بوونی جیاوازییە چینایەتییە بەرفراوانەکان، یان ئەو نایەکسانییە ڕەگەزی و کۆمەڵایەتییانەی کە پەتای کۆرۆنا ئاشکرای

کردووە، کە مەترسی ڕاستەوخۆی بە سەر ژیانی ملیۆنان کەسمان دروست کردووە، پشتگوێ بخرێت.

بردنەوەی جامی جیهانی تیپی فووتباڵی ژنانی ئیسپانیا دەستکەوتێکی مێژوویی گەورە بوو، بەڵام لەوە گرنگتر ئەو هیوا و ئومێدە بوو کە بە ژنان و لاوانی جیهانی بەخشی کە ستانداردەکانی پیاوسالاری بەسەر چوون و نایەکسانی دەتوانرێت کۆتایی پێ بێت، و هەراسانکردنیان لە لایەن خاوەن پلە و پایەدارەکانەوە چیتر ناشاردرێتەوە.